

Crida a contribucions – XI CONGRÉS DE L’AFC

Université de Montpellier Paul-Valéry

12 - 14 novembre de 2026

La IA i els marges:

poders, exclusions, transmissions, resistències

L’Associació Francesa de Catalanistes (AFC) té el plaer d’anunciar-vos l’organització del seu onzè congrés, que se celebrarà a Montpellier del 12 al 14 de novembre de 2026.

L’AFC ha decidit inscriure aquesta trobada sota el signe de la transdisciplinarietat i de la innovació. Les noves problemàtiques que emergeixen progressivament en les nostres societats en aquest primer terç del segle XXI, especialment amb l’arribada de la intel·ligència artificial, no són alienes a les minories lingüístiques i culturals. Ara bé, no totes les llengües-cultures minoritàries i/o minoritzades estan igualment preparades davant la IA com ho estan la cultura i la llengua catalanes. Per això, l’AFC vol estendre aquesta reflexió més enllà de l’àrea catalanòfona, tot obrint-la a altres llengües-cultures minoritàries i/o minor(itz)ades que tenen un interès evident a no deixar passar aquest tren.

En el context de les llengües-cultures minor(itz)ades, la qüestió de la IA apareix estretament vinculada a la problemàtica de la dominació, i es dibuixen similituds entre IA i minor(itz)ació, tant en l’àmbit lingüístic, cultural i històric com pel que fa a la qüestió de gènere. Aquest congrés, doncs, haurà no sols de qüestionar els límits i els perills que la IA planteja per a aquestes minories, sinó també d’obrir una reflexió sobre la possibilitat de crear sistemes d’IA alternatius que permetin deconstruir els biaixos que comprometen l’objectivitat dels sabers. Al capdavant, no podria la IA esdevenir una eina de resistència?

La intel·ligència artificial ja s’ha convertit en un tema d’estudi per als lingüistes, que han posat especialment de relleu el risc que contribueixi no sols a perpetuar, sinó sobretot a accentuar les jerarquies lingüístiques, atorgant prioritat a les anomenades llengües majoritàries o dominants en detriment de les llengües minoritàries i/o minor(itz)ades, les quals podrien quedar marginades en el món digital en desenvolupament. Es podrà, doncs, reflexionar sobre els perills que la IA pot representar per a la supervivència d’aquestes llengües, amb conseqüències sobre el coneixement i la cultura en un món globalitzat, però també sobre els avantatges que podria oferir per al seu futur i la seva valorització. Les comunicacions podran, per tant, considerar especialment les possibles aportacions de la IA a la traducció d’aquestes llengües i interessar-se pel paper de les noves eines digitals i de les aplicacions que deriven de la IA.

El punt de vista crític de l’historiador permetrà abordar, en particular, els vincles entre la intel·ligència artificial i la memòria col·lectiva i històrica, partint de la constatació que els algoritmes generadors de contingut digital sovint es basen en criteris d’importància o notorietat que tendeixen a invisibilitzar les veus i els relats dissidents respecte del relat dominant. Aquest fet pot afectar les memòries subalternes, les històries locals o, fins i tot, les lluites que s’han volgut fer callar. En conseqüència, es podrà discórrer sobre la capacitat de la IA per contribuir a la recuperació d’arxius i genealogies alternatives i, d’aquesta manera, treballar contra l’oblit estructural.

La criptogínia — terme que fa referència a l’ocultació sistemàtica dels referents femenins en la

producció del saber — troba un paral·lel en el funcionament de nombrosos sistemes d'IA que poden ocultar informacions o produccions del pensament si han estat entrenats amb dades esbiaixades. A més, davant el risc que la IA amplifiqui una construcció de gènere estereotipada i reproduïxi els esquemes del patriarcat, caldrà preguntar-se fins a quin punt la IA podria participar, d'una banda, a combatre aquesta ocultació de les produccions realitzades per dones i, de l'altra, a recuperar-les per tal de facilitar-ne la difusió i el coneixement.

Les comunicacions s'organitzaran al voltant dels eixos següents:

1. Representacions i creacions artístiques i literàries
2. Història, memòria i cultura
3. Aproximacions lingüístiques

Les propostes hauran d'incloure el nom i cognoms de l'autor/a, l'afiliació acadèmica, el correu electrònic, el títol de la comunicació, un resum (longitud màxima de 250 paraules), les paraules clau (màxim 5) i un breu currículum acadèmic (longitud màxima de 150 paraules).

La data límit per a l'enviament de les propostes és fixada per al **15 de març de 2026**. Es podran redactar en català o en francès i s'hauran d'enviar a les adreces següents:

maria.llombart-huesca@univ-montp3.fr

sandrine.ribes@univ-montp3.fr

Organització:

Sandrine Frayssinhes Ribes, Maria Llombart Huesca (ReSO – UMPV)

Comité scientifique :

Francesc Bernat (Universitat de Barcelona), Teresa Cabré (Institut d'Estudis Catalans), Margarida Casacuberta (Universitat de Girona), Fabrice Corrons (Université Toulouse Jean Jaurès), Immaculada Fàbregas (Université Bretagne Sud), Maria Àngels Francesc Diez (Universitat d'Alacant), Laurent Gallardo (Université Grenoble Alpes), Pilar Godayol (Universitat de Vic), Mònica Güell (Sorbonne Université), Christian Lagarde (Université de Perpignan – Via Domitia), Maria Llombart Huesca (Université de Montpellier Paul- Valéry), Michel Martínez Pérez (Sorbonne Université), Estrella Massip i Graupera (Aix-Marseille Université), Maria Patricio Mulero (Université Toulouse Capitole), Mercè Pujol (Université de Perpignan – Via Domitia), Sergi Ramos (Sorbonne Université), Jordi Roca Vernet (Universitat de Barcelona), Teresa M. Sala (Universitat de Barcelona), Caterina Riba (Universitat de Vic), Irene Mira (Universitat d'Alacant), Carme Oriol (Universitat Rovira Virgili, Tarragona), Gabriel Sansano (Universitat d'Alacant)

